

MEMÒRIA PROGRAMES EDUCATIUS (Any 2013)

Al llarg d'aquest curs continuem apostant per la formació del professorat i consolidant una programació de cursos trimestrals impartits no només al MACBA, sinó també arreu de Catalunya (Girona, Tarragona i Lleida, entre d'altres). Insistim en la idea d'impulsar la formació en art contemporani i facilitar-ne l'accés. Així, l'oferta de cursos s'adreça, per una banda, al professorat d'educació infantil i primària i, per l'altra, al professorat d'educació secundària i batxillerat.

Pel que fa als programes escolars, la permanència de la Col·lecció MACBA durant tot el curs ens permet inventar nous projectes com L'hemisferi dret, una proposta per a secundària i batxillerat, que pretén imitar la bona pràctica dels últims anys d'Expressart: planteja també un treball previ a les aules i una segona part de visita al Museu. Tampoc deixem de banda la millora i l'ampliació de les propostes educatives per al conjunt de la comunitat educativa.

PROGRAMES DE COL·LABORACIÓ

Apadrina el teu equipament

Aquesta iniciativa impulsa la col·laboració entre els grans equipaments culturals i els centres educatius (escoles bressol, infantil, primària i secundària) del barri del Raval, amb l'objectiu de desenvolupar projectes d'aula innovadors que s'adaptin a les diferents realitats de cada centre i passin a formar part del seu currículum acadèmic.

Es creen, així, xarxes de treball interactiu entre els equips docents dels centres i els serveis educatius dels equipaments culturals per tal de generar propostes fetes "a mida" i potenciar accions conjuntes adaptades a cada programació curricular.

Amb tot això es pretén també apropar l'alumnat del barri als grans equipaments culturals del Raval.

Característiques:

- Són projectes de llarga durada (un curs escolar, amb voluntat de continuïtat) vinculats específicament a un cicle, grup o classe.
- Les iniciatives s'inclouran dins del currículum acadèmic.
- Els grans equipaments culturals posen els seus recursos educatius a l'abast dels centres educatius.
- Els centres educatius assumeixen el compromís de fer un treball conjunt amb els serveis educatius dels grans equipaments culturals del barri.

Participants:

Grans equipaments culturals (GEC): CCCB, Filmoteca de Catalunya, Gran Teatre del Liceu, MACBA, Museu Marítim de Barcelona i Palau Güell.

Centres educatius: Escola Bressol Canigó, Escola Castella, Escola Collaso i Gil, Escola Drassanes, Escola Labouré, Escola Milà i Fontanals, Escola Rubén Darío, Escola Vedruna-Àngels, IES Milà i Fontanals i IES Miquel Tarradell.

Coordinació: Fundació Tot Raval en el marc del Raval Cultural i amb la col·laboració dels Serveis Educatius de Ciutat Vella.

El MACBA amb Magnet. Aliances per a l'èxit educatiu

Des de mitjans d'abril el MACBA col·labora amb *Magnet. Aliances per a l'èxit educatiu*, un programa que posa en contacte institucions científiques i culturals de referència amb centres educatius. El projecte, impulsat pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat i la Fundació Jaume Bofill, s'inspira en les *magnet schools* americanes i s'adapta per primera vegada al context català.

L'objectiu és oferir durant quatre anys un acompanyament molt directe en el projecte pedagògic dels centres de manera que el coneixement específic de la institució de referència (en aquest cas, l'art contemporani) impregni el dia a dia educatiu i incideixi en els processos d'aprenentatge. La intenció, tal com indica el nom, també és la d'exercir d'imant: aportar *magnetisme* a un determinat centre educatiu i permetre que sigui un referent en el seu camp.

Amb aquesta iniciativa, a banda d'introduir una innovació metodològica, es pretén augmentar la demanda de matrícules dels centres educatius triats i treballar coneixements específics (ara per ara, l'art, la ciència i comunicació) d'una manera pràctica.

El projecte ha començat com a fase pilot en tres escoles de primària i un institut de Barcelona, i s'anirà ampliant en els pròxims anys. Les institucions que participen en aquesta primera etapa, a banda del MACBA, són TV3 i l'Institut de Ciències del Mar. El MACBA col·laborarà directament amb l'Escola Josep M. de Sagarra i l'Institut Moisès Broggi.

PROGRAMA APROPA CULTURA

El MACBA s'ha adherit a l'Apropa Cultura. El Museu hi col·labora amb activitats adaptades o inclusives i amb la participació en una de les sessions de formació per a educadors socials. <http://www.apropacultura.cat/>

Sobre Infantil i primària —

Per als estudiants de 3 a 12 anys, s'ofereixen dos tipus d'activitats. D'una banda, la visita a la Col·lecció MACBA, en què un educador proposa un diàleg amb els nens amb l'ajuda de materials de suport que reforcen i permeten experimentar algunes de les idees que se suggereixen a les sales. I de l'altra, per a aquells grups que vulguin fer un treball més profund, es presenta el projecte Expressart. Museu portàtil, que planteja un treball previ a l'escola per tal que la visita posterior al museu sigui molt més motivadora i enriquidora per als alumnes. D'aquesta manera, la visita es converteix en el moment culminant d'un projecte iniciat a l'aula.

Expressart. Museu portàtil

El projecte està concebut com un conjunt de propostes didàctiques per fer a l'aula amb l'ajuda de materials (objectes tridimensionals, imatges i textos) guardats en una caixa (disponible a través dels Serveis Educatius i dels Centres de Recursos Pedagògics).

L'objectiu principal és que tant els alumnes com els mestres gaudeixin de les obres i hi puguin establir un diàleg partint de la pròpia experiència i estimulant el respecte i l'interès per l'art com a mitjà d'expressió, joc, representació i experimentació. Un altre objectiu del projecte és aconseguir que els nens prenguin consciència de la seva pròpia capacitat d'expressió i que la desenvolupin lliurement, minimitzant imposicions i restriccions, en la mesura que sigui possible, i animant-los a utilitzar alguns dels elements o procediments que fan servir els artistes. Aquest projecte permet plantejar algunes qüestions sobre l'art contemporani lligades al contacte directe posterior amb les obres que formen part de la Col·lecció MACBA.

Obert a totes les àrees d'aprenentatge

Les situacions d'ensenyament–aprenentatge que proposem no estan lligades a una àrea de coneixement determinada. Encara que l'art contemporani n'és el punt de partida, els recursos que oferim es poden abordar des de múltiples vessants –llenguatge oral, numèric, geomètric, aproximacions a nocions de física, etc.-, tant pel que fa a conceptes com a procediments. Es tracta de jugar i treballar al voltant d'obres i imatges, i formalitzar tot seguit idees, opinions i sentiments, fent ús de qualsevol dels llenguatges a l'abast, incloent-hi, això sí, els llenguatges artístics.

Tot plegat té per objectiu, d'una banda, facilitar informació i recursos tangibles al mestre perquè pugui desenvolupar una sèrie d'exercicis i activitats, i, de l'altra, permetre que els alumnes incorporin els continguts abordats d'una manera motivadora, que tingui en compte la diversitat de maneres d'aprendre.

Flexibilitat i dinamisme

Les propostes d'activitats són absolutament flexibles i es poden adaptar als contextos particulars en què es desenvolupen. Fins i tot el material pot suscitar altres usos i es pot convertir en un recurs viu i dinàmic. Les activitats estan organitzades en tres blocs que tracten aspectes diferents, relacionats amb el potencial d'objectes i materials, i també amb qüestions de composició. Aquest projecte incideix en la idea que l'art és un mitjà d'expressió, joc, experimentació, formalització i representació, que ofereix unes possibilitats gairebé infinites de formalitzar idees, sentiments, opinions i emocions, i que pot utilitzar els materials, objectes i procediments més variats, els quals, al seu torn, poden significar coses ben diferents segons l'artista que els faci servir.

Recomanem utilitzar aquests recursos abans de la visita al Museu, de manera que el treball previ a l'aula faciliti que els nens i les nenes desenvolupin processos de reconeixement, identificació, recerca i observació davant de les obres.

Visita al Museu

El treball amb la caixa a l'escola té com a objectiu motivar el grup per venir a veure les obres exposades al Museu, ja que en la contemplació en directe dels originals podrà aplicar reflexions i coneixements que han sorgit arran del treball a l'aula.

Cal remarcar que el MACBA té una col·lecció molt àmplia i que només n'exposa una part i de manera temporal. La selecció de les obres i artistes per al projecte Expressart s'ha fet tenint en compte criteris artístics, no per la seva presència a les sales del Museu. En tot cas, les diverses presentacions de la Col·lecció permeten, sempre, treballar les diferents temàtiques que proposa el projecte. Així, la visita esdevé el moment culminant i imprescindible del projecte iniciat a l'aula.

Expressart. Museu portàtil és un projecte creat per **Marta Berrocal** per al MACBA.

Sobre Secundària i batxillerat —

La Col·lecció MACBA mostra l'evolució de les pràctiques artístiques de l'avantguarda des de principis de la segona meitat del segle XX fins als nostres dies. En l'anàlisi d'aquest període històric, un fenomen determinant és la immersió de la cultura en els processos de consum i entreteniment de masses. La progressiva complexitat política i social del panorama contemporani culmina amb el procés de globalització, i obliga a repensar els models històrics de l'art.

En aquest context, la Col·lecció MACBA és una eina que comunica les tradicions del passat per fer visibles les innovacions del present. Així, l'art contemporani proposa allunyar-se de les convencions dominants de bellesa per generar nous espais de reflexió i debat.

Les dimensions de la Col·lecció MACBA impedeixen exposar-la en la seva totalitat i és per això que està concebuda com una col·lecció viva que va canviant per oferir nous discursos i visions sobre l'art contemporani.

Dins l'àmbit de la presentació actual de la Col·lecció i de la reflexió sobre les línies discursives que se'n deriven, proposem, a més de la visita guiada per les sales de la Col·lecció, dos projectes específics per treballar amb els alumnes.

L'hemisferi dret

Recorreguts emocionals per la Col·lecció del MACBA

L'hemisferi dret és la part del nostre cervell encarregada de gestionar les emocions.

L'hemisferi dret és una nova manera d'explorar la Col·lecció del MACBA. És una dinàmica educativa que no es construeix a partir de cap coneixement previ sobre art contemporani, sinó a través de la seves possibilitats emocionals –ja siguin aquestes d'atracció o de rebuig– que ens ofereix el contacte amb la pràctica artística actual. El projecte s'adreça a estudiants de secundària i batxillerat i s'estructura a partir de càpsules audiovisuals de caràcter monogràfic. És un sistema d'aproximació a determinats artistes i actituds que dóna peu a debats i activitats per desenvolupar directament a l'aula, i que acaben amb una visita singular al Museu.

La proposta està concebuda com un recurs transversal a tot el currículum escolar, i pren l'experiència artística com a eina de reflexió per afavorir un dels principis bàsics més destacats: “Conèixer i valorar la realitat del món contemporani”. En aquest cas, L'hemisferi dret convida a fer-ho no només a partir de l'art sinó també mitjançant el pla d'acció tutorial. La implementació del projecte en el marc de les tutories contribueix a fer créixer l'alumnat en els aspectes intel·lectual, emocional i reflexiu, a l'hora que permet treballar habilitats de participació activa en contextos d'aprenentatge col·lectiu.

L'hemisferi dret es treballa en dues fases: la primera té lloc a l'aula, amb el suport d'un material adreçat especialment al professorat amb recursos pensats per generar els diàlegs i les activitats proposades. La segona fase consta d'una visita al Museu, on els joves tindran la ocasió de confrontar-se directament amb les obres de la Col·lecció MACBA.

L'hemisferi dret és un projecte per al MACBA creat pel comissari independent **David Armengol** i l'artista **Jordi Ferreiro**.

Assessorament en treballs de recerca —

Exclusiu batxillerats

Per primera vegada el MACBA facilita temàtiques i recursos per a la planificació, documentació i orientació específica dels treballs de recerca. Seguint els paràmetres establerts pel currículum de batxillerat, la proposta s'articula entorn al patrimoni artístic i arquitectònic del Museu:

- Reaccions artístiques després de la Segona Guerra Mundial
- Anys cinquanta: arquitectura i disseny a Barcelona
- La construcció de la identitat: cos i performance
- Art i gènere
- El paper de la fotografia en la imatge de la ciutat
- Art pop en l'escena artística catalana
- Llenguatge i experimentació poètica en el camp de l'art
- Arts visuals i arts escèniques: espais de trobada
- Quan el cinema i el vídeo entren al museu
- De l'escultura a la instal·lació artística
- La irrupció del so en la pràctica artística
- Punts de diàleg i conflicte entre art i arquitectura

L'assessorament es dirigeix tant al professorat com a l'alumnat que ho sol·liciti. L'elecció del tema, la planificació de la recerca, les eines per la cerca bibliogràfica i el tipus de suport o tutorització institucional es pactarà en cada cas segons el tema de recerca, els objectius inicials i els interessos personals.

Visites comentades accessibles —

El MACBA té una vocació educativa i posa a disposició dels visitants un equip permanent d'educadors que atén el públic, tant en visites guiades en horaris fixos com en visites concertades per a grups. A més, està a disposició dels visitants per tal de resoldre els dubtes que es presentin durant la visita a les sales, informar-los sobre les obres exposades o comentar les exposicions.

Volem que les sales del museu siguin un lloc de creació de coneixement a través de la interacció amb l'obra d'art, un espai que estimuli el diàleg i la reflexió compartida entre els educadors i els diversos públics que el visiten.

Sobre Educació especial —

El projecte Expressart. Museu portàtil està concebut per desenvolupar-se en contextos inclusius. És un recurs pensat per a tothom i adaptable a alumnes amb discapacitats. És respectuós amb la diversitat i, per tant, no exclou cap tipus d'alumne. Per altra banda, l'equip d'educadors del Museu té la formació necessària per dur a terme visites d'acord amb la diversitat dels diversos públics.

Projectes Específics

La ciutat dels fotògrafs —

Taller de fotografia al MACBA i al CCCB

El taller proposa una descoberta creativa i reflexiva de la fotografia a partir de la vinculació entre la pràctica fotogràfica i l'exploració de la ciutat.

L'activitat es desenvolupa en tres grans fases. En un primer moment es visiten les sales del MACBA i s'analitzen fotografies del fons de la col·lecció permanent i també la manera amb què els fotògrafs construeixen les seves visions de la ciutat.

A continuació, i inspirats per aquests referents, comença l'exploració fotogràfica tant dels espais arquitectònics del MACBA i del CCCB com del seu entorn més proper, a través d'una pràctica que posa en joc algunes de les tries essencials de la fotografia (enquadrament, color i composició). Finalment, els participants escullen i ordenen les imatges, i donen forma als seus projectes fotogràfics.

El taller, per tant, es planteja com una exploració del patrimoni fotogràfic i de les tries expressives de la fotografia, i és una investigació sobre la ciutat com a espai públic a través de la creació fotogràfica.

Les fotografies que es facin es publiquen a la web www.fotografiaencurs.org, i es crea així un arxiu fotogràfic i una cartografia visual de la ciutat.

El taller La ciutat dels fotògrafs és una activitat conjunta del **MACBA** i del **CCCB** en el marc de Fotografia en curs, un programa d'*A Bao A Qu*.

Hibridacions. Art i Arquitectura

El museu com a expressió de l'arquitectura contemporània s'ha convertit en un potent signe visual dins l'entramat urbanístic de la ciutat. El cas del MACBA, que es gesta al voltant dels projectes olímpics de Barcelona i que reconfigura la fisonomia del barri del Raval, n'és un exemple paradigmàtic.

Observar i recórrer l'edifici museístic és una experiència independent de la contemplació del patrimoni exposat. Amb l'objectiu de recuperar el diàleg entre contingut i continent, la visita Hibridacions: art i arquitectura proposa investigar l'ADN del museu i reflexionar sobre la importància de l'arquitectura en el projecte expositiu.

El recorregut posa en evidència el templeig constant entre artistes que interactuen amb l'arquitectura, i l'esforç de l'arquitectura per adequar-se als plantejaments tècnics de les pràctiques més recents. De la irrupció sonora a la invasió espacial de les instal·lacions artístiques, passant per l'ocupació de la paret expositiva, ens endinsarem en l'edifici i la seva col·lecció des d'una altra perspectiva.

La visita es complementarà amb una activitat dissenyada per l'artista **Jordi Ferreiro**, que se centra en una experiència corporal en relació amb l'espai arquitectònic del Museu.

Visites performatives per a joves—

Les visites performatives al MACBA i a les seves exposicions són la clau per apropar l'art contemporani als estudiants i resoldre de manera participativa i col·lectiva els interrogants que genera.

A través d'un conjunt d'accions que s'organitzaran a les sales del Museu amb l'ajut de l'artista-educador Jordi Ferreiro, els estudiants exploraran diversos conceptes clau en les pràctiques artístiques contemporànies des d'un posicionament actiu.

El que es proposa a alumnes i professors amb aquestes visites performatives és ser alhora participants i creadors d'un esdeveniment únic i irrepetible.

Visites a càrrec de **Jordi Ferreiro**, artista i educador.

Hibridacions. Art i Arquitectura —

El museu com a expressió de l'arquitectura contemporània s'ha convertit en un potent signe visual dins l'entramat urbanístic de la ciutat. El cas del MACBA, que es gesta al voltant dels projectes olímpics de Barcelona i que reconfigura la fisonomia del barri del Raval, n'és un exemple paradigmàtic.

Observar i recórrer l'edifici museístic és una experiència independent de la contemplació del patrimoni exposat. Amb l'objectiu de recuperar el diàleg entre contingut i continent, la visita Hibridacions: art i arquitectura proposa investigar l'ADN del museu i reflexionar sobre la importància de l'arquitectura en el projecte expositiu.

El recorregut posa en evidència el templeig constant entre artistes que interactuen amb l'arquitectura, i l'esforç de l'arquitectura per adequar-se als plantejaments tècnics de les pràctiques més recents. De la irrupció sonora a la invasió espacial de les instal·lacions artístiques, passant per l'ocupació de la paret expositiva, ens endinsarem en l'edifici i la seva col·lecció des d'una altra perspectiva.

La visita es complementarà amb una activitat dissenyada per l'artista **Jordi Ferreiro**, que se centra en una experiència corporal en relació amb l'espai arquitectònic del Museu.

Els secrets de la conservació i la restauració en l'art contemporani —

Quina és la tasca dels conservadors-restauradors? En què consisteix la conservació preventiva? Quins són els criteris de conservació i restauració de l'art contemporani? Amb el guiatge d'un educador i d'un conservador-restaurador, aquesta visita es planteja com un espai de conversa i diàleg al voltant d'alguns dels aspectes menys coneguts de les obres de la Col·lecció MACBA.

L'itinerari no pretén explicar de manera exhaustiva totes les obres exposades, sinó mostrar-ne una selecció que permeti descobrir les particularitats i problemàtiques a les quals ha de fer front l'equip de conservació i restauració. Aprendre que hi ha especialistes en obres sobre paper, sobre tela i en objectes, media art o instal·lacions, que procuren evitar el deteriorament de les obres i de les peces basades en les noves tecnologies electròniques i digitals.

Com es conserva l'art efímer? Com es pot alenir un procés de degradació quan l'artista no vol que s'intervingui en l'obra? Què és un correu? Quin ha estat el procés d'instal·lació d'una obra per tal que el públic la pugui apreciar tal com es mostra? El fet de desemmascarar les relacions entre obra, creador i museu incita al debat col·lectiu, obert i des d'un punt de vista innovador.

Vídeo MACBA. Una anàlisi de la imatge audiovisual —

Aquest projecte posa l'èmfasi en una sèrie de treballs videogràfics de la Col·lecció MACBA que permeten analitzar de quina manera la imatge en moviment –cinema, televisió, videojocs, internet– influeix en la recepció i construcció de la nostra realitat.

L'objectiu del projecte és examinar aquests treballs artístics com a eines d'interpretació i de lectura crítica del nostre entorn, familiaritzar els alumnes amb formes de narració diferents de les del llenguatge audiovisual convencional i posicionar-los com a espectadors actius. Temes com els mitjans de comunicació, el control, el cos o la construcció de la identitat serviran per observar quina és la relació que s'estableix entre la societat contemporània i el treball artístic en el mitjà audiovisual.

L'activitat s'acabarà amb una proposta pràctica de participació col·lectiva que examinarà com es pot articular la transmissió d'un missatge a través d'una eina de producció d'imatges com és una taula d'animació.

Lectures d'una col·lecció —

Lectures d'una Col·lecció és un projecte que té per objectiu despertar en els estudiants l'interès per l'art i la societat del seu temps a partir de la Col·lecció MACBA. Concebut com un recurs per ser utilitzat a l'aula abans de visitar el Museu, *Lectures d'una Col·lecció* posa les bases per començar un debat que després es reprendrà davant les obres que s'exposen a les sales.

Amb el suport d'un CD-ROM interactiu que facilitem al centre per tal que el professorat l'utilitzi segons l'adaptació curricular que cregui convenient per a cada grup escolar, aquest treball previ planteja un itinerari concret a través d'obres de la Col·lecció MACBA. Amb l'actual presentació de la Col·lecció MACBA el recorregut per les sales permetrà fer un salt cronològic cap a peces i actituds artístiques clau en el període que va de la segona meitat del segle XX fins als nostres dies. Es tracta de debatre en grup punts de vista i opinions, i contrastar-les amb les informacions específiques que proporcionarà l'educador.

Amb el títol "Entre el documental i el gest poètic", proposem una lectura centrada en els canvis artístics posteriors al final de la Segona Guerra Mundial. En el panorama desolador de la postguerra, l'art buscarà, ja sigui com a necessitat de testimoniar allò que passa (documental) o com a fugida o distanciament de la realitat (gest poètic), possibles sortides i respostes a l'angoixa que caracteritza aquest període.

Sobre Professorat —

L'atenció i formació permanent del professorat és un dels nostres objectius prioritaris. La programació d'exposicions és canviant, no només pel que fa a les exposicions temporals, sinó també a la presentació de la Col·lecció. Aquest procés de revisió dels continguts implica un treball continu amb el professorat. Per aquest motiu, li oferim un assessorament permanent, que es complementa amb una programació de visites guiades i de presentacions, tant d'exposicions temporals com de programes educatius. L'oferta formativa al llarg de l'any escolar s'estructura en cursos trimestrals, cursos intensius, jornades i debats.

Tots els cursos estan reconeguts pel departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya com a activitat de formació permanent.

Patrocinador del programa:

Fundación Banco Santander és conscient que cal donar suport a l'art des de l'ensenyament i promoure un sistema pedagògic que reforci la creativitat i l'experiència estètica. Per això, la Fundació ha renovat i ampliat el 2013 el conveni de col·laboració amb el MACBA, mitjançant el qual actua com a mecenes del seu programa de formació permanent de professorat.

Activitats Professorat

Recorreguts —

Una de las principals funcions del MACBA és pensar, elaborar i ordenar continguts dels quals finalment poden sorgir noves narracions. A través dels Recorreguts, tant els usuaris com el Museu poden proposar itineraris transversals pels continguts de la web.

Els Recorreguts són col·leccions de continguts disponibles a www.macba.cat àudios, vídeos, fitxes d'artista, obres, textos, publicacions, exposicions, etc. Tots els continguts que trobeu a la web poden formar part d'un Recorregut.

A banda de recopilar continguts, els Recorreguts ofereixen la possibilitat d'organitzar-los segons una idea personal, un interès o un concepte acadèmic. Així, un Recorregut pot servir per triar obres i artistes de la Col·lecció MACBA; permet elaborar material de suport didàctic per a professors, o fins i tot s'erigeix com a plataforma perquè artistes i comissaris aprofundeixin en un tema treballat en l'exposició.

Un cop creats –ja sigui pel MACBA o pels usuaris de la web–, els Recorreguts es podran consultar en la secció de Recorreguts: www.macba.cat

Facilitats i recursos —

Assessorament permanent al professorat

L'equip de programes educatius del MACBA ofereix assessorament al llarg del curs acadèmic. Qualsevol dubte o consulta pel que fa a l'ús o al desenvolupament d'aquests projectes els podeu adreçar a educacio@macba.cat o al 93 412 14 13. A més, us recomanem que visiteu l'apartat d'educació de la nostra web perquè l'anem actualitzant al llarg del curs amb informacions rellevants relacionades amb les exposicions.

Visites guiades diàries i gratuïtes

El MACBA ofereix una programació permanent de visites guiades durant la setmana i també els caps de setmana.

Els professors hi poden assistir gratuïtament per conèixer l'exposició abans de començar a treballar amb els seus alumnes.

Presentacions i sessions de formació

Tant el MACBA com els diferents Serveis Educatius / Centres de Recursos Pedagògics organitzaran presentacions i sessions de formació dels projectes al llarg del curs escolar que permetin al professorat conèixer i adequar els projectes educatius del MACBA a les circumstàncies específiques de l'aula i de l'escola. Aquestes presentacions i sessions de formació tenen com a objectiu introduir l'art contemporani com una eina més dins el context de l'escola.

Art contemporani. Nivell_u/1 —

Adreçat a professorat de secundària i batxillerat

Aquest curs està plantejat com una iniciació a l'art contemporani. L'objectiu és proporcionar una aproximació a les pràctiques artístiques per tal d'examinar els diversos llenguatges artístics des d'una mirada oberta i flexible.

La dinàmica del curs combinarà sessions teòriques amb sessions d'observació i anàlisi directa d'obres en el marc d'alguns equipaments culturals. També es facilitarà informació sobre el treball d'alguns dels artistes que formen part de la Col·lecció MACBA, i es potenciarà la lectura des de les fonts d'origen com a base per a un anàlisi crítica. Les diverses perspectives d'aproximació a l'art contemporani permetran iniciar processos de diàleg i explorar els conceptes clau que es posin de relleu en la reflexió col·lectiva.

Curs: Expressart. Museu portàtil —

S'adreça al professorat d'educació infantil, primària, primer cicle d'ESO i altres professionals de l'ensenyament no formal.

L'objectiu del curs és explorar de manera conjunta les possibilitats que genera el projecte Expressart, que es concep per activar aprenentatges diversos, des d'una perspectiva competencial i interdisciplinària. Expressart pren com a punt de partida l'art contemporani i, més concretament, una selecció d'artistes i obres que formen part de la Col·lecció MACBA. En el transcurs de les sessions s'abordaran algunes idees clau sobre l'art contemporani i es proporcionarà informació sobre les obres i els artistes inclosos en

el projecte, amb la intenció de facilitar als docents el disseny i el desenvolupament d'activitats a l'aula que garanteixin el sentiment d'èxit de tots els nois i noies que hi participin. En aquest sentit s'aporten les estratègies metodològiques específiques que ajudin a fer-ho possible.

El curs també vol fer conscients els participants de l'enorme potencial creatiu i expressiu que tenen totes les persones i contribuir a estimular la creativitat de cada docent, utilitzant el llenguatge plàstic i artístic amb llibertat, amb la intenció de compartir idees, sentiments i emocions.

Curs d'iniciació a l'art contemporani—

Adreçat a professorat d'infantil i primària

Aquest curs pretén oferir pautes de lectura referides a les principals manifestacions artístiques de la segona meitat del segle XX, amb l'objectiu d'assolir una visió panoràmica de l'art contemporani i desfer el mite que és críptic o difícil d'entendre.

En el decurs de les cinc sessions s'analitzaran aspectes vinculats tant a la producció com al procés de creació de treballs concrets, mitjançant una experiència directa i lúdica a les sales del Museu. Per tal d'aprofundir en el coneixement del marc històricocultural en el qual s'inscriuen les obres estudiades, es farà èmfasi en la lectura i l'anàlisi reflexiu de textos d'artista.

El fet d'entendre el museu com un instrument dinàmic on es poden intercanviar idees i coneixement des d'una mirada flexible, en facilita la iniciació de manera lúdica i respectuosa.

Curs: Pràctiques artístiques contemporànies —

Pràctiques artístiques contemporànies està plantejat com un espai des del qual es poden examinar els llenguatges que defineixen les noves estètiques contemporànies. En aquest context, un dels objectius principals és mostrar la complexitat de la producció artística actual lligada al coneixement del patrimoni.

Organitzat en tres grans blocs temàtics, el curs s'estructura en nuclis d'investigació que fan dialogar obres d'avui amb obres i documents del passat, com a punt de partida per explorar no només el canvi de rol de l'espectador, sinó també els nous processos creatius propis de la pràctica artística més recent.

***Bloc 1: Les tensions entre modernitat i avantguarda
(Ciutat i arquitectura)***

En el nostre context cultural, l'impuls de la renovació estètica està liderada per l'arquitectura, el disseny i l'experimentació poètica. La ciutat es converteix en el nucli fonamental d'aquesta transformació, i el diàleg entre innovació i ruptura serà una constant.

Bloc 2: Art i cultura de masses (Fotografia i art pop)

A partir dels anys seixanta i en el context de la postguerra, una generació d'artistes es fa adulta enmig de la nova societat del consum caracteritzada per la tecnologia, el capitalisme, la moda i el consumisme. Els tradicionals mitjans de comunicació de masses deixen pas a la televisió, i l'art pop emergeix com a resultat d'un estil de vida associat a la fascinació pels nous objectes, que deixen de ser únics i són concebuts com a productes en sèrie.

***Bloc 3: Desbordaments
(Cos, globalització i crítica institucional)***

En un context globalitzat, l'èmfasi es trasllada al procés i a les condicions del treball artístic. Les noves pràctiques i estratègies posen en qüestió l'activitat artística orientada a la producció d'objectes, i, en canvi, se centren en els processos i les condicions de l'obra. El document esdevé art, i el cos i el temps, matèria primera d'un art que no coneix límits.

Sistemes oberts —
Experimentalitat artística i creativitat científica

Sistemes oberts és un nou curs que ofereix al professorat l'oportunitat de descobrir i examinar la hibridació i la convergència entre les pràctiques artístiques i científiques. Dues formes de coneixement que no es poden valorar només en termes d'èxit o fracàs, sinó que cal entendre-les com a activitats de recerca i investigació del que ens és desconegut.

El curs s'estructura en una sèrie de sessions que permetran obrir un espai d'exploració d'aquests punts de connexió entre la creativitat artística i l'experimentació científica a través de la discussió i la conversa entre protagonistes dels diversos àmbits. Les sessions presencials es complementaran amb treballs en grup que permeten explorar la sinergia existent entre pràctiques científiques i pràctiques artístiques.

Amb la participació de Josep Perelló, professor agregat al departament de Física Fonamental de la Universitat de Barcelona.

En col·laboració amb la Facultat de Física de la UB.

Creativitat científica

Sessió organitzada en dues parts; la primera introduirà i comentarà el contingut global de Sistemes oberts, la metodologia de treball i les eines virtuals que s'utilitzaran durant els cursos. La segona part examinarà de quina manera s'han anat generant vincles i sinergies entre ciència i pràctiques artístiques contemporànies tenint en compte el punt de vista de la investigació científica.

Conduïda per Josep Perelló, professor agregat al departament de Física Fonamental de la UB.

Sistemes de coneixement

Sessió que tracta sobre els sistemes de coneixement, que han generat un gran interès tant des del camp de les arts com de la ciència. Amb l'ajut dels dos convidats examinarem de primera mà el perquè d'aquests interès. Els participants tindran l'ocasió d'obrir el debat a partir dels interrogants que sorgeixin durant la sessió.

Conduïda per l'artista Erick Beltrán, amb obra a la Col·lecció MACBA, i Pere Castells, llicenciat en Ciències Químiques en la especialitat d'Orgànica per la UB i responsable del projecte Bullipèdia, que la Fundació El Bulli du a terme conjuntament amb la UB.

Experimentalitat artística

Sessió que se centrarà en el vessant artístic i l'experiència directa dels participants i els posarà en relació amb les obres de la Col·lecció MACBA. És una sessió que es fa a les sales del Museu i que busca obrir, generar, plantejar interrogants al voltant de les obres contemporànies i els processos de treball que hi estan implícits.

Conduïda per Jordi Ferreiro, artista-educador, i Yolanda Jolis, historiadora de l'art i coordinadora del departament d'Educació i Mediació del MACBA.

L'home-màquina en l'art i la ciència

Sessió al voltant el tema l'home-màquina. La primera part analitzarà quines han estat les relacions que s'han establert entre la tecnologia i l'obra d'art contemporània. A través del comentari de diversos treballs artístics s'evidenciarà de quina manera l'art contemporani des de mitjans del segle XX ha tingut en les noves tecnologies un mitjà de gran potencial artístic. La segona part, de caràcter més pràctic, permetrà aprendre a programar robots amb l'objectiu d'examinar la robòtica com a eina per promoure la creativitat, la ciència, la tecnologia, l'enginyeria i les matemàtiques (C-STEM) alhora que fomenta valors del treball en equip, la innovació i la cultura de l'esforç.

Conduïda per Rocío Lara, membre de Ro-Botica, i Yolanda Jolis, historiadora de l'art i coordinadora del departament d'Educació i Mediació del MACBA.

Sistemes oberts. "Work in progress"

Sessió de treball que té per objectiu debatre la feina dels grups de treball formats durant el curs i perfilar el projectes finals que s'han de presentar l'última sessió del curs.

Conduïda per Josep Perelló, professor agregat al departament de Física Fonamental de la UB, i Yolanda Jolis, historiadora de l'art i coordinadora del departament d'Educació i Mediació del MACBA.

Projectes Sistemes oberts

L'última sessió estarà dedicada a l'exposició dels projectes finals de cada grup de treball. Amb un espai final obert al debat entre tots els participants i al públic en general.

EN FAMÍLIA

La visita al MACBA és una oportunitat per descobrir el món de l'art contemporani en família. Els nens disposen d'entrada gratuïta fins als 14 anys. Podeu optar per una visita lliure o bé per un dels diversos programes adreçats a famílies.

El Museu proposa activitats familiars cada cap de setmana, i també durant les vacances de Nadal, Setmana Santa i estiu. Per a més informació, consulteu [el programa d'activitats aquí](#).

Per aquelles famílies que visiten el Museu fora dels horaris en què hi ha activitats familiars programades, sempre que sigui possible posem a disposició un educador que us pot fer una presentació de les exposicions i fer suggeriments de visita.

Al MACBA disposem d'instal·lacions adequades perquè vingueu amb nens i nadons. Podeu fer ús dels canviadors de bolquers instal·lats en els serveis de la planta 0.

Si prepareu la vostra visita, us pot interessar també consultar els apartats d'[horaris i preus](#) i d'[accessibilitat](#).